Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 210 (1960) ♦ Субота, 31 жовтня 1998 року ♦ Ціна договірна

Полтава радо зустрічає ради

Голова Верховної Ради Олександр Ткаченко провів у Полтаві нараду-зустріч, в якій взяли участь голови обласних, Київської та Севастопольської міських рад, керівники Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

Протягом двох днів учасники наради обмінювалися досвідом і думками про те, як ради реалізовують Закон «Про місцеве самоврядування в Україні». На чільному місці дискусій — питання соціально-економічного та культурного розвитку регіонів.

(Закінчення на 2-й стор.).

Два шляхи: європейський або білоруський

Президент України Леонід Кучма на зустрічі зі слухачами Академії управління, головами місцевих рад, заявив, що готовий узяти на себе відповідальність за ситуацію в країні. За його словами, економічні рішення в парламенті приймаються місяцями і роками, а сьогоднішнє життя потребує негайного втручання в економіку. Зокрема, Президент назвав ненормальним той факт, що Верховна Рада, а не уряд займається акцизною і податковою політикою.

(Закінчення на 2-й стор.).

У комітетах Верховної Ради України

Нове в роботі фракцій

На засіданні Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України було розглянуто доопрацьований проект постанови ВР «Про зміну статті 4.2.4 Регламенту Верховної Ради України», внесений народним депутатом Олександром Карповим. З метою попереднього розгляду питань, що пропонуються парламенту, встановлення їх відповідності вимогам Регламенту та узгодження позицій депутатських фракцій у постанові запропоновано створити Узгоджувальну раду фракцій.

До її складу входитимуть Голова Верховної Ради та керівники депутатських фракцій з правом вирішального голосу. У проекті чітко виписано функції Узгоджувальної ради та процедура ухвалення рішень.

Прес-служба Верховної Ради України.

Крос по дорозі додому

Щойно в актора Ярослава Гаврилюка був день народження. Смішно, але певній частині молодої кінопубліки доводиться нагадувати, хто такий Гаврилюк. Це залежить не від нього — бо те, що від нього залежить, робилося й робиться добре.

Я пам'ятаю, як Ярослава — ще зовсім молодого хлопця — привів на кіноакторський факультет Київського театрального інституту його двоюрідний брат Іван, котрий за два роки перед тим сам закінчив цей інститут. Тепер вони обидва відомі актори. Основна робота Ярослава — театр, хоч і в кіно ним зіграно понад 20 ролей.

Здається, багато зроблено, є визнання, успіх (звання «заслуженого» він одержав у 30 років), але протягом нашої бесіди я відчував якийсь біль у словах актора.

(Закінчення на 7-й стор.).

Фотофакт

У столичній загальноосвітній середній школі № 223 відбулася зустріч ветеранів Великої Вітчизняної війни з учнями, присвячена 55-й річниці визволення Києва від фашистських загарбників. У шкільному музеї 166-го Київського Червонопрапорного ордена Суворова окремого інженерно-танкового полку воїни-визволителі згадали своїх побратимів, розповіли учням про нелегкий бойовий шлях полку.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Свобода народилася на світанку...

80-ту річницю проголошення Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР) святкуватимуть на державному рівні. 1 листопада відбудуться урочисті збори у львівській опері, народне віче, освячення стрілецьких могил на Янівському цвинтарі. Нащадки запалять свічки пам'яті і вклоняться мужності дідів, які 1918 року підняли синьо-жовтий прапор над міською ратушею.

Завтра на Запорізькій атомній — страйк. А післязавтра?..

Про масштаби й наслідки не говоримо, оскільки не зрозуміло, чи взагалі відбудеться цей акт протесту, проголошений ще півмісяця тому радою енергоремонтного підрозділу ОП «Запорізька АЕС».

(Закінчення на 2-й стор.).

P.S.

○ Сьогодні на Контрактовій площі столиці відкривається осінній ярмарок.

○ Кабінет міністрів продовжив на два місяці термін розрахунків сільських господарств за ресурси, одержані під урожай цього року.

Депутат в окрузі

Люди просять роботи...

Народний депутат України по Володимир-Волинському виборчому округу №19 Валерій Діброва призначив мені телефонну «зустріч» на... шосту годину ранку.

— Їду до виборців у віддалені села Любомльського району, — сказав Валерій Григорович. — Сьогодні Полісся потребує державної підтримки. Дуже бідні тут землі, а в деяких господарствах людям по кілька років не видають зарплати. Розумію, що мало чим можу допомогти поліщукам, але їхні проблеми мусять бути розв'язані на державному рівні. Непокоїть мене високий рівень безробіття в поліських селах. Молодь не має до чого руки докласти. Пізно ввечері повернуся з міста Нововолинська, де гостро стоять ті самі проблеми: давайте роботу...

Валерій Григорович усе життя трудився на землі. Господарство, яке очолював багато років, — одне з найкращих на Волині. Тут люди мають постійну роботу і високу зарплату... Сьогодні — це рідкість. А ось у Нововолинську, де закривають промислові підприємства, шахти, знайти роботу — проблема. Як вийти з цієї ситуації? Що робити? А що коли в цьому місті створити спеціальну економічну зону? Є відповідна матеріально-технічна база, висококваліфіковані інженерно-технічні кадри, поряд — кордон з Польщею... Ці та інші питання вивчав, аналізував в цьому місті Валерій Діброва. Зустрічався з шахтарями — інвалідами праці, вислуховував їхні прохання, докори, прислухався до порад поважних людей.

— Я дійшов висновку, що у цьому місті є відповідна матеріальна база для створення переробних сільськогосподарських підприємств, — ділився думками Валерій Григорович. — Люди матимуть роботу. Над цими питаннями найближчим часом і працюватиму.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Волинська область.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про надання статусу національного Київському державному цирку

З метою підтримки українського циркового мистецтва та враховуючи значний внесок у його розвиток Київського державного цирку, **постановляю:**

1. Надати Київському державному цирку статус національного і надалі іменувати його «Національний цирк України».

2. Кабінету Міністрів України у місячний строк затвердити персональний склад наглядової ради Національного цирку України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ, 29 жовтня 1998 року.
№ 1197/98.

Фотофакт

Миколаївському пивзаводу «Янтар», який очолює Валерій Бажов, виповнилося 25 років. За чверть століття підприємство виробило 2 млрд. 324 млн. літрів пива. Продукція «Янтарю» удостоєна 11 золотих, 11 срібних і 17 бронзових медалей.

Фото Олександра КРЕМКА (ДІНАУ).

Полтава радо зустрічає ради

(Початок на 1-й стор.).

Перед тим, як розпочати нараду-зустріч, керівники представницьких органів влади ознайомились із досягненнями полтавців в організації виробництва харчових продуктів, відвідавши Лубенський молокозавод. Тут вони ознайомилися з технологією виробництва молокопродуктів. У бесіді з керівниками місцевого самоврядування та виконавчої влади району Голова Верховної Ради Олександр Ткаченко наголосив на потребі відродження тваринницької галузі, і не лише у приватних господарствах, а й у громадському секторі, збільшити поголів'я худоби на 100 гектарів сільськогосподарських угідь. Зокрема, він зазначив, що вже найближчим часом планується робити цільові дотації для відтворення спецгоспів. Також було наголошено на провідній ролі сільських, селищних і районних рад у розвитку тваринницької галузі та переробній промисловості.

Затим у селі Вовчик ознайомилися з роботою об'єктів соціально-культурної сфери. Тут голови рад оглянули народно-історичний музей села, побували у дільничній лікарні та сільській школі-ліцеї. Після цього учасники наради переїхали до Полтави, де побували в Інституті свинарства України Академії аграрних наук.

Увечері гостей запросили на спектакль «Енеїда» у постановці Полтавського музично-драматичного театру імені М. Гоголя.

Григорій ГРИНЬ,
Анатолій КАРАСЕНКО.

Два шляхи: європейський або білоруський

(Початок на 1-й стор.).

Парламент, на його думку, не повинен «робити з себе суддю». Він вважає політичними іграми рішення ВР про підвищення мінімальної зарплати і межі малозабезпеченості. За його словами, воно спрямоване на збільшення внутрішніх боргів перед Пенсійним фондом і в бюджетній сфері.

Леонід Кучма визнав, що керівництво ВР намагається налагодити конструктивне співробітництво з виконавчою владою. Але він не бачить з боку парламентських партій «відгуку» на його пропозицію створити більшість і сформувати уряд. «Є один шлях — європейський, тобто співробітництво парламенту і виконавчої влади, або білоруський — де всі структури є кишеньковими і одностайно голосують за всі рішення», — заявив Л. Кучма.

Глава держави також не виключив, що винесе на референдум пропозиції щодо скасування депутатської недоторканності та пільг. Це може відбутися в тому разі, коли ВР не ухвалить такого рішення у відповідь на пропозицію генпрокуратури, яка, за словами Л. Кучми, найближчим часом передасть низку відповідних документів у парламент.

Характеризуючи нинішню ситуацію в країні, Президент висловився за «неординарні рішення». Він не погодився з думкою, що збільшення грошової маси завжди призводить до зростання інфляції. За його словами, емісійні засоби можна було б надавати під окремі програми — наприклад, на удосконалення виробництва вітчизняних тракторів. Як варіант він розглядає звільнення на рік підприємств від ПДВ із спрямуванням цих коштів на розвиток виробництва, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

Завтра на Запорізькій атомній — страйк. А післязавтра?..

(Початок на 1-й стор.).

І все-таки редакція має відомості з іншої заяви, прийнятої на розширеному засіданні цехкому того самого підрозділу 21 жовтня, де чітко визначено, що в разі неухильного дотримання вже досягнутих угод з урядом про поетапне погашення заборгованості із заробітної плати атомникам, надійну й безпечну роботу енергоблоків ЗАЕС буде забезпечено.

То що ж, по суті, відбувається і чому працівники найбільшої в Україні, та й у Європі, станції дозволяють собі так безвідповідально маніпулювати спокоєм громадян, і без того заляканих і затурканих загальною економічною ситуацією в країні й довкола?

А те, що на Запорізькій АЕС, єдиній у системі Національної атомної енергогенеруючої компанії «Енергоатом», віднедавна існує дві профспілки — традиційна, котра обстоює конституційні права трудящих централізовано, шляхом переговорів з владою, і — незалежна профспілка, яка через малочисельність особливої погоди не робить, але тяжіє до ультимативних форм боротьби за народне щастя.

От і виходить: одні їдуть до Києва, проводять спочатку галузеву конференцію представників трудових колективів усіх п'яти атомних станцій, на якій вислуховують думку керівників найвищого рангу — від президента НАЕК «Енергоатом» до віцепрем'єр-міністра уряду і, не задоволені їхньою позицією, домагаються зустрічі безпосередньо в Кабінеті міністрів, в результаті — підписання спільно розробленого реального графіка погашення боргів із зарплати (до 1999 року), а інші, добре знаючи про кризу неплатежів, про «дірявий» бюджет, висувають буквально в день переговорів зустрічну умову: погасити борги не пізніше 30 листопада, інакше — страйк.

— Така «безоглядна» вимогливість — чистісінький популізм, — вважає голова комісії з оплати праці профкому Запорізької атомної станції Іван Сердюк і документально доводить неправомочність представників незалежної профспілки промовляти про страйк від імені всього трудового колективу ремонтників, що налічує 2510 чоловік, з яких 2076 — члени єдиної профспілки атомників. А вже поготів не можна «розписуватися» за всю станцію, де до крайніх заходів протесту ставлення негативне. Як каже І. Сердюк, навіть у стані трудового спору з керівництвом енергетичної галузі, яке не зуміло вчасно запобігти конфліктові, ніхто не збирається «вимахувати атомною дубинкою», чудово усвідомлюючи, що таке сумнівне знаряддя має два кінці.

Як воно буде насправді, дізнаємося лише 2 листопада, оскільки перший страйковий день припав на неділю —законний вихідний. Лідер незалежної профспілки Сергій Панченко все-таки підтвердив, що з ранку на стадіоні призначено мітинг. А далі, як то кажуть, буде видно...

До речі, страшенно кортить знати, на помах чиєї «дубинки» віднести регулярні вимикання в редакції електрики саме під час підготування чергового випуску газети, які стали вже регулярними?

Енергетики називають таку процедуру плановим вимиканням... Тож, шановні читачі, якщо не одержуєте «Голос України» вчасно, знайте: «все відбувається за планом». І не дивуйтеся, що суботній номер зовсім не такий, як завжди.

Людмила МЕНЖУЛІНА.

ПОГОНЯ

Наприкінці минулого тижня посеред ночі на території Тернопільської області затримано банду, на рахунку якої, схоже, понад тридцять нападів на автозаправні станції у Чернівецькій, Черкаській, Вінницькій, Хмельницькій, Одеській та інших областях України. Крім того, ще десять злочинів — на території сусідньої Молдови. За словами міліціонерів, останніми роками в області ще не лунало стільки пострілів, як тієї тривожної жовтневої ночі.

... На одну з автозаправних станцій під'їхало авто. Зловмисники з'явилися у повній бандитській екіпіровці: у масках, рукавицях, з обрізами... Як з'ясувалося пізніше, мисливських рушниць 16- і 20-міліметрового калібру. Отож опору ніхто не чинив. Отримавши тисячу гривень, грабіжники зникли в нічній темряві.

Пізно ввечері у Заліщицькому райвідділі міліції пролунав телефонний дзвінок, і схвильований голос повідомив, що на автозаправній станції у селі Товстому невідомі важко поранили заправника і забрали із сейфа майже дві тисячі гривень.

А було так. Злочинці на автозаправній станції зустріли сторожа і, добре налякавши його, змусили лягти на асфальт. Заправник, який перебував у підсобному приміщенні, при зустрічі з бандитами спробував чинити опір, але отримав тяжке поранення в голову. Коли нападники від'їхали, сторож зателефонував у міліцію.

Орієнтовна інформація була доволі скупою: троє злочинців у масках, авто червоного кольору, зрештою, очевидці переплутали ще й марку автомобіля. Цю інформацію, що надійшла в Заліщики, передали всім постам ДАІ, які тут же організували перекриття доріг та виїздів з області й почали перевірку підозрілого нічного транспорту.

Уже по дорозі на місце нападу начальник Заліщицького райвідділу міліції підполковник Олег Барчук запримітив авто, що мчало на південь — до меж сусідньої Чернівецької області. Коли біля поста, пригальмувавши, злочинці зрозуміли, що перевірки не уникнути, вони почали стріляти з відкритих вікон автомобіля. Працівникам міліції не залишалося нічого іншого, як застосувати зброю, щоб зупинити бандитів. Кілька куль влучило у вітрове скло автомобіля. Та несподівано він різко зірвався з місця і зник у темряві.

За сигналом тривоги було піднято всіх працівників райвідділу. Через якийсь час оперативна група перекрила дорогу іномарці, аби тій не вдалося «вислизнути», повернувши на дорогу в сусідній райцентр.

Темрява заважала переслідуванню. На допомогу у віддалений більш як на сто кілометрів від обласного центру район спішно виїхали спецпідрозділи «Беркут» і «Сокіл». Операцію очолив начальник УМВСУ у Тернопільській області Віталій Максимов.

Коло третьої години ночі одна з пошукових груп виявила підозрювану іномарку на дорозі між Заліщиками і Борщовом. Знову зав'язалася перестрілка. В іномарці було пошкоджено радіатор і шини. І все-таки бандити доїхали до лісу, де облили авто бензином і підпалили. Працівники міліції продовжували переслідування. Бандити перепливли Дністер на човні, проте на території Чернівецької області, поблизу села Васильків, прицільний вогонь переслідувачів змусив їх зупинитися.

Таким чином двох членів злочинної групи затримано, пошуки третього тривають. У бандитів — як з'ясувалося, громадян Молдови — вилучено два обрізи, 46 набоїв, маски, рукавиці, тисячі гривень. До речі, один із затриманих уже перебував за колючим дротом 14 років і лише чотири місяці тому вийшов на волю. У розшуку — тридцятирічний житель однієї з областей України, теж раніше судимий.

Галина СТОРОЖУК, журналіст;
Петро КОЛІСНИК, старший інспектор центру громадських зв'язків УМВСУ у Тернопільській області.

Заява фракції Прогресивної соціалістичної партії України на захист студентської молоді України

17 листопада все прогресивне людство відзначатиме Міжнародний день студентів.

Студентська молодь у всі часи і для всіх народів була національним надбанням і предметом особливої гордості.

У нашій багатостраждальній Україні з початку перебудови навмисно знищується вся система освіти, безжалісно руйнуються досягнення за роки Радянської влади в галузі освіти.

Вища освіта стає привілеєм еліти.

Жебрацькі, роками не отримувані заробітна платня і пенсії батьків не дозволяють десяткам тисяч випускників шкіл навіть мріяти про здобуття вищої освіти. Ця категорія молоді залишається поза навчальними закладами, стає безробітною, перетворюється на непотрібний людський фактор.

Злочинність, наркоманія, проституція стали їхньою долею. Деградація молоді сягає катастрофічних масштабів.

А ті, кому пощастило стати студентами, відчувають на собі весь тягар злочинної політики українського уряду.

80% студентів ледь животіють і змушені вирішувати проблему вибору між знаннями і добуванням засобів для виживання.

Стипендію, середній рівень якої сьогодні становить 9,8 гривні, не виплачують по 5—6 місяців, особливо в глибинках.

Театри, музеї, концерти стали для студентів недосяжні. Створюється ідейно-духовний вакуум. Підручники, спеціальна наукова література не доступні студентам через непомірно високі ціни. Бібліотечні фонди не поповнюються. Розклад роботи бібліотек, читальних залів складається без урахування вільного від занять часу студентів.

За даними НАН України, постійно зростає кількість молодих учених, які тікають від злиденних зарплат на ринки, до комерційних структур. Наукові колективи старіють. Виникла загроза розірвання ланцюжка у відтворенні наукових кадрів.

З року в рік зменшується кількість гуртожитків, які продають за безцінь кримінальним структурам. Студенти змушені платити величезні суми за квартири, причому держава не передбачила виплату субсидій за комунальні послуги, як найнезахищенішим верствам населення.

Чиновники, прагнучи скоротити дефіцит бюджету заради кредитів МВФ, безжалісно позбавляють студентів права на одержання пільгових проїзних квитків на міський транспорт і міжміський проїзд.

Харчування у студентських їдальнях стало недоступною розкішшю. В результаті катастрофічно зростає захворюваність серед студентської молоді. Здорових студентів фактично немає.

Студентські сім'ї приречені на жорстоку боротьбу за своє право на виживання. І мало хто витримує ці нелюдські випробування.

Фракція Прогресивної соціалістичної партії України вимагає:

1. Радикальної зміни курсу економічних і політичних реформ в Україні, що викладено в проекті закону України «Засади внутрішньої і зовнішньої політики України» (який було внесено Прогресивною соціалістичною партією України, автор Н. Вітренко).

2. Ухвалення Закону України «Про вищу освіту», в якому передбачити:

— безплатну освіту в усіх навчальних закладах;

— надійне бюджетне фінансування вузів;

— соціальний захист студентської молоді та викладачів.

3. Розроблення Закону України «Про соціальний захист молоді і студентів».

Голова фракції
В. МАРЧЕНКО.

ЗАЯВА фракції Прогресивної соціалістичної партії України «Про підтримку курдського визвольного руху»

Курди — 40-мільйонний народ, який протягом століть веде боротьбу за свої права. Останні 20 років визвольну боротьбу курдів очолює Робітнича партія Курдистану.

Ми переконані, що армія визволення народів Курдистану бореться не заради війни, а заради миття та свободи курдів.

Саме тому фракція Прогресивної соціалістичної партії України виступає на підтримку ініціативи лідера РПК Абдули Оджалана, спрямованої на мирне політичне розв'язання курдської проблеми. У День захисту миру 1 вересня 1998 року лідер РПК вчергове виступив із заявою про припинення вогню в односторонньому порядку.

Ми солідарні з цією заявою і приєднуємося до вимог керівників держав, парламентаріїв, міжнародних організацій, які виступають за розв'язання курдської проблеми мирним шляхом. Ми протестуємо проти турецької політики геноциду стосовно курдського народу.

Туреччина постійно порушує всі норми міжнародного права, спалює та спустошує курдські населені пункти, знищує дітей, старих і жінок, окупує курдську автономію в суверенному Іраку, а нині готує війну проти Сирії, звинувачуючи її у підтримці курдів.

Посередницька місія Єгипту та Ірану з метою врегулювання конфлікту між двома сусідніми країнами (Сирією та Туреччиною) жодних результатів не дала.

Ми вважаємо, що розв'язання курдської проблеми турецькими методами війни може призвести до загострення політичної ситуації не лише в Близькосхідному регіоні, а й за його межами. Саме тому ми закликаємо Анкару замість того, щоб заважати мовленню курдського супутникового телебачення «МЕД ТВ» (Бельгія) різними терористичними сигналами, поставитися до заяви лідера РПК з усією відповідальністю та розпочати мирні переговори з представниками курдського народу.

МИР І СВОБОДУ КУРДИСТАНУ!

Голова фракції ПСПУ
В. МАРЧЕНКО.

У депутатських фракціях

«Зелені» закони проростають важко

Зелені, фракція яких у Верховній Раді нині налічує 26 народних депутатів, вирішили щотижня проводити з парламентськими журналістами «брифінг за кавою та без криваток». На минулій зустрічі «під обстріл» преси вийшли голова ПЗУ Віталій Кононов, Ігор Кірюшин та Володимир Мазуренко. Представники мас-медіа, яким справді люб'язно запропонували на вибір каву чи чай (звісно, зелений), закидали їм: чому такий слабкий у сесійному залі голос зелених у відстоюванні саме екологічних проблем, тобто обіцяної під час виборів політики? Адже поки що Верховна Рада не прийняла жодного власне екологічного закону.

Схоже, фракція ПЗУ зайняла нині позицію «тихої їзди». Ігор Кірюшин на запитання, що вдалося зробити, відповів так, як завжди каже своїм виборцям: «Ми потрапили до парламенту, ви нас слухаєте, а для того, щоб сформувати фракцію, яку боялися б, потрібен час». Володимир Мазуренко підкреслив: краще не багато слів, а хоча б трохи конкретних справ. Нині він вирішує одну проблему (хоча й місцево-локальну): в Одеському мікрорайоні Лузанівка немає каналізаційного стоку і треба побудувати каналізаційно-насосну станцію. Ще минулого року «дав добро» Прем'єр-міністр на виділення відповідних коштів, однак «віз» застряг на нижчому чиновницькому рівні.

Віталій Кононов сподівається, що «зелені» закони буде прийнято після нового року, бо поки що їх неможливо «пробити» до порядку денного. Про участь ПЗУ в майбутніх президентських виборах він поки що не квапиться говорити, вважаючи, що кандидати, які уже тепер заявили про свій намір балотуватися, «зробили фальшстарт».

Юліана ШЕВЧУК.

Заява фракції Комуністичної партії України у ВР України

Про судовий позов Ярослави Стецько

12 травня ц. р. наша фракція виступила із заявою про складання присяги депутатами Верховної Ради України XIV скликання. Приводом для неї був той факт, що зачитувати присягу випадало, як старшій за віком серед депутатів, Ярославі Стецько — захисниці сил, що діяли під час минулої війни і в перші роки після неї в західних областях України.

Через більш як місяць вона зреагувала на цю заяву позовом до Печерського районного суду м. Києва «про захист честі, гідності та ділової репутації».

Щоб звести справу до особистого рахунку з першим секретарем ЦК КПУ, керівником нашої фракції П. Симоненком, вона твердить, що, мовляв, на час складання присяги «ще ніяких фракцій у парламенті не існувало». Але нагадуємо, що представництво комуністів у Верховній Раді — це не сезонні метелики. Воно зберігає від одного до другого скликання повну наступність як фракція, чи то протокольно засвідчена, чи потенційна.

Перейшовши до суті нашої заяви, позивач вибирає з неї окремі фрази, а деякі й перекручує, і розводить довкола них додільні розумування.

Вона, зокрема, заявляє, нібито продовження нею «справи українських націоналістів», про що вона говорила з трибуни Верховної Ради, не рівнозначне нашій оцінці цієї справи як «справи кривавих злочинців і гітлерівських прислужників, Степана Бандери та її чоловіка Ярослава Стецька». Зрозуміло, це не робить честі позивачеві, але це — кримінальна реальність історії.

Позивач заперечує, що Нюрнберзький трибунал визнав С. Бандеру фашистським агентом. Та невже їй невідомо, скажімо, свідчення нацистського полковника Ервіна Штольце, начальника відділу «Абвер-Берлін», у якого Бандера, за тим свідченням, перебував на зв'язку як агент, завербований абвером після війни з Польщею для активізації підривної діяльності проти Радянського Союзу? Або свідчення Зігфріда Мюллера, лейтенанта «Абверкоманди-202», дано на допиті. За ним, Бандера з грудня 1944 р. проживав під Берліном на дачі, наданій йому відділом 4-Д гестапо, і діяв за персональними вказівками шефа цього відділу оберштурмбанфюрера Вольфа. Зрештою, вирок трибуналу над фашистськими спецслужбами означав засудження як злочинців і агентури, що працювала на них, і С. Бандера не був винятком.

Позивач замовчує відзначений у нашій заяві ганебний факт підписання Я. Стецьком «Акта 30 червня 1941 р.», яким проголошувалася «українська держава», готова, мовляв, «тісно співдіяти» з нацистською «Велико-Німеччиною, що під проводом вождя Адольфа Гітлера творить новий лад в Європі і світі». І це замовчування досить показове як визнання факту. Однак у позові заперечується похідна деталь — особисте листування Стецька з Гітлером з прославлянням армії фюрера. Тим часом відомий лист, адресований Стецьком як «прем'єром» проголошеного ним «уряду» 4 липня 1941 р. «фюреру і канцлеру», з висловленням холуйської вдячності «за визволення від більшовизму». Коли його «уряд» розігнали, він, перебуваючи в Берліні, 6 серпня т. р. надіслав фашистським бонзам, в тому числі Гітлеру, нового листа, в якому заявляв: «Як заступник вождя ОУН Степана Бандери, стверджую точку зору тісної співпраці і тісного союзу з Великою Німецькою Державою... Я не хочу ні затьмарити необхідні товариські зв'язки, ні послабити допомогу Великій Німеччині. І тому пропоную з поважною свої послуги».

Досить промовиста самоатестація запопадливого поплічника гітлеризму, і чи можна з огляду на неї сумніватися в достовірності наведеної в нашій заяві фотографії, що передає, як Стецько зустрічав фашистських окупантів з хлібом-сіллю? Позивач вочевидь грішить, взявшися захищати честь покійного запереченням підпису під фотографією.

Щодо послуг, пропонованих Стецьком нацистському рейху, то їх бузувірський характер і кривава ціна достатньо документовані і широковідомі. ОУН та її збройні формування під проводом Бандери, Стецька та іже з ними були прямими співучасниками, причому в найбрутальніших катівських ролях, злочинів гітлерівських окупантів в Україні. На них, разом з їх хазяями, лежить тяжка кримінальна відповідальність. За що?

За жертви і страждання в'язнів тих більш як 200 концентраційних таборів і таборів примусової праці, по суті таборів смерті, якими була обплутана окупована Україна;

за ті понад 250 українських сіл, які були за час окупації стерті з лиця землі разом з їх жителями, розділивши трагедію білоруської Хатині, чеського Лідице, французького Орадура;

за масовий геноцид, жертвами якого стали більш як 5 мільйонів громадян України, в т. ч. понад 1,5 мільйона євреїв і 200 тисяч поляків;

за знівечені долі і здоров'я 2,2 мільйона наших співвітчизників, яких було вивезено до Німеччини як рабську робочу силу;

за жертви каральних операцій ОУНівських формувань проти українців у західних областях, проти білоруських партизанів, словацьких повстанців, словенського руху Опору.

Уже після визволення України від фашистської окупації, за період 1944—1953 рр., жертвами бандерівського терору в західних областях стали більш як 30 тисяч мирних жителів і понад 20 тисяч солдатів і офіцерів Радянської Армії.

Як було сказано в нашій попередній заяві, Я. Стецько є представницею тих сил, які повинні відповідати за криваві злочини бандерівщини, і сама вона в своєму позові підтверджує це, заявляючи, що продовжує «справу С. Бандери і Я. Стецька». Проте, уникаючи мови про ці злочини, по суті, намагається зняти з себе персональну відповідальність за них, причому тільки на тій єдиній підставі, що за шість років її проживання в Україні проти неї не порушено кримінальної справи.

Якщо тут і є якась логіка, то не на користь позивача, а щодо підстави для її самореабілітації, то вона — на простаків. Адже за десятиліття після війни і в Україні, і в зарубіжних країнах відбулися сотні судових процесів над ОУНівськими злочинцями, і вироки на цих процесах тим, хто розстрілював, душив зашморгами, вішав, спалював, закопував живцем чи кидав у колодязі, — це були й вироки провідникам ОУН, за чиїми наказами ці злочини чинилися, а отже, і нинішнім «продовжувачам їх справи».

Добре також відомо, якому неспростовному викриттю і вбивчому осуду піддано злочини ОУН та її збройних формувань у широкому масиві літератури — вітчизняної, і зарубіжної. Незгасною залишається глибока відраза до ОУН та її апологетів у нашого народу, і хіба не показово, що на недавніх виборах до Верховної Ради пробандерівський блок «Національний фронт» не набрав і двох процентів голосів, тим часом як за комуністів проголосувала більш як чверть загальної кількості виборців.

Тому можна уявити, що за дзвінки і листи до позивача створюють у неї «моральний дискомфорт і неспокій».

Наша фракція цілковито підтверджує свою попередню заяву і рішуче відкидає всі претензії, висунуті позивачем до нашого керівника.

Виражаючи при цьому свою глибоку повагу до Печерського районного суду Києва, ми разом з тим заявляємо, що порушений перед ним позов Я. Стецько не є справою його компетенції.

Це — справа всенародного суду, суду історії. І щодо цього вона стоїть перед Верховною Радою України як питання про політичну і юридичну оцінку діяльності ОУН та її збройних формувань.

Фракція Комуністичної партії України у Верховній Раді України.

Сучасна Польща як варіант нашого майбутнього

Україна, Польща і США вирішили оформити свої економічні відносини. Днями віце-прем'єр-міністр України з питань економіки Сергій Тигипко, заступник міністра закордонних справ Польщі Пржемислав Грудзинський і посол з особливих доручень, спеціальний радник держсекретаря США з питань нових незалежних держав Стівен Сестанович підписали спільну заяву про започаткування україно-польсько-американської співпраці.

Мовою простих людей це означає, що Україна за фінансової підтримки США запозичатиме досвід Польщі. Визначено три основні напрями спільної роботи: макроекономічні реформи, розвиток місцевого самоврядування, підтримка малого бізнесу.

Як заявив журналістам Сергій Тигипко, приклад Польщі свідчить, що Україні потрібно поглиблювати свої реформи, а не згортати їх, як іноді пропонують. Факти говорять самі за себе: у 1990 році Польща та Україна мали приблизно однаковий рівень валового внутрішнього продукту — 4400 доларів на людину. Нині цей показник у сусідів утричі вищий, ніж у нас. Дуже різняться й рівні середньої заробітної платні: пересічний українець отримує 86 доларів на місяць, а поляк — 352 долари.

Але політика макроекономічних реформ може зазнати фіаско, якщо «на місцях» не сприймуть зміни. Чимало ініціатив Києва залишаються на папері. Водночас більшість місцевих керівників у своїх бідах звинувачують центр і очікують, що саме столиця витягне їх з біди. Справжнього самоврядування в Україні поки що немає. І тут досвід Польщі може знадобитися.

Це стосується й розвитку малого бізнесу. Голова Державного комітету з питань розвитку підприємництва Олександра Кужель зазначила, що тепер малий бізнес становить лише 5 відсотків від ВВП. Водночас навіть у Росії невеликі підприємства приносять 50 відсотків прибутків до бюджету.

В Україні плановано провести семінари «Польсько-українське ділове співробітництво — вікно у майбутнє». Вони відбудуться у Львові (4—5 листопада), Одесі (9—10 листопада) та Рівному (12—13 листопада). Згодом буде створено україно-польські ділові клуби та координаційний орган, який стежитиме за реалізацією підписаної угоди.

Однак головне, звичайно, не так обмін досвідом, як, власне, те, що Україна отримала ще один шанс. Наші сусіди, колись такі ж небагаті, як і ми, досить швидко підвелися на ноги і ось-ось стануть частиною благополучної Європи. Якщо Україна не встигне «скочити» у цей «європейський поїзд», вона може назавжди залишитися чекати на пероні. Незабаром Польща стане членом ЄС, а це означає, що наші торговельні відносини послабляться (не всі українські експортери отримають європейські сертифікати на свою продукцію, крім того, в ЄС існують певні квоти на імпорт і т. д.). Нейтралізувати негативні наслідки розширення ЄС навряд чи вдасться повністю. Тому немає іншого шляху, як самим розпочати рух до Європи. І Польща може нам допомогти.

Надія БЕДРИЧУК.

Чи заслужив Піночет спокійну старість?

***Н**езрозуміло, що більше шокувало світ: арешт колишнього диктатора Чилі Аугусто Піночета чи рішення палати лордів Великобританії, яка визнала цей арешт незаконним.*

У Лондоні Аугусто Піночет опинився, можна сказати, майже випадково: під час перельоту з Чилі загострилося запалення внутрішньої тканини біля хребта. І 9 жовтня він був змушений звернутися по допомогу в лікарню. Що ж, лікарняний трохи затягнувся: напередодні виписки і повернення на батьківщину Піночету «зачитали його права»... Іспанському слідчому Бальтасару Гарсону вистачило духу вимагати арешту відставного генерала, якого звинувачували в причетності до знищення за часів диктатури кількох десятків громадян Іспанії...

І колишній генерал став «героєм», але цього разу юридичної війни. І чим більше минало часу, тим незрозуміліше ставало, яка сторона перевищила свої повноваження, а яка діяла у рамках закону. Щодень про причини арешту Піночета згадували все менше, а ореол мученика ставав дедалі яскравішим.

Очевидно, про цього диктатора колись напишуть не один трактат. Ціною десятків тисяч життів він привів країну до економічного розквіту. Прибічники Піночета вважають його рятівником. Супротивники — найжорстокішим катом в історії країни. Згідно з результатами соцопитувань, 70 відсотків чилійців запам'ятають його передовсім не як економічного рятівника, а як військового диктатора. Родичі загиблих та тих, що пропали безвісти, вимагають справедливого покарання і, розуміючи, що в Чилі Піночет ніколи не сяде на лаву підсудних, сподівалися — це станеться в Іспанії. Але Іспанія відкликала свою вимогу про арешт.

Хоч як це дивно, чимало й тих, хто, засуджуючи дії диктатора, не бажає побачити його у ролі підсудного. Піночет схожий на темні замкнуті двері. Усі знають, що за ними, але ніхто не хоче їх відкривати. Якщо і цього разу йому вдасться уникнути відповідальності, то можна не сумніватися: за життя Піночету суд не загрожуватиме. Звичайно, легше засуджувати чи виправдовувати тих, хто вже нічого не скаже на свій захист. І дуже важко переконати тих, хто, сподіваючись на справедливість, усе-таки усвідомлює: головний винуватець загибелі чи зникнення рідних непідсудний, бо його захищає дипломатичний імунітет.

Наталя ФІЛІПЧУК.
За матеріалами зарубіжної преси.

Антарктида підкориться, якщо дуже захочеш

***К**ажуть, часи героїв скінчилися — настала епоха прагматиків. Уже не мріють діти стати космонавтами чи капітанами кораблів. Але поки що не втратили ми здатність дивуватися подвигам інших.*

Цього тижня в Україні побував норвезький полярний дослідник Бйорге Осланд — єдина людина, яка без сторонньої допомоги дісталася спочатку до Північного, а пізніше — й до Південного полюсу.

Цьому зовсім не кремезному чоловікові 36 років. Він здійснив кілька експедицій, подолавши загалом вісім тисяч кілометрів по льоду і снігу. У 1986-му він на лижах перетнув Гренландію. Через чотири роки він дійшов до Північного полюсу за найкоротший термін —58 днів. Слово «дійшов», правда, не зовсім точне: лід на Півночі весь час рухається. Отже, доводилося більше перестрибувати, ніж іти.

Бйорге Осланд показує черговий слайд: він плаває в ополонці у крижаній воді. З гумором згадує: «Це я провалився крізь тонкий лід. Уявіть собі, як це складно: провалитися, а потім вибратися на крижину без сторонньої допомоги. А потім виставити камеру і... ще раз провалитися, щоб зняти цей кадр».

У 1995 році пан Осланд пробує підкорити другий полюс. Але, діставши обмороження, перервав експедицію. Наприкінці 1996-го він знову вирушає у похід в Антарктиду.

«Найважче — це старт, — розповідає він. — Коли літак залишає тебе на крижині, а попереду — лише снігова пустеля, дуже важко психологічно думати про те, що доведеться два—три місяці йти самому». Осланд не використовував жодних машин, не брав із собою собак. Увесь вантаж (180 кілограмів) він тягнув на собі.

Але норвежець таки дійшов до Південного полюсу. Він був там уже через 35 днів — найкоротший в історії термін. А загалом він перетнув Антарктиду за 64 дні, пройшовши 2845 кілометрів.

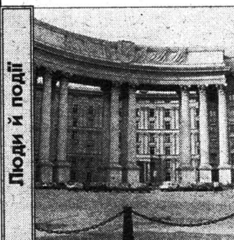
Завершальним пунктом його подорожі була база Скотта на морі Росса. Із цього будиночка в 1911 році вийшли п'ять полярників. Не дійшовши до полюсу, вони загинули. База Скотта на такій широті, де ніколи не буває дощів. Тому маленький будиночок майже не постраждав від часу. На столі так і залишилися какао й соус, які використовували загиблі. Перед домом — трупи собак (померли ще на початку століття)...

Навіщо Осланду потрібно було вирушати в такі небезпечні експедиції? Якби з ним сталося якесь нещастя, літак прилетів би через 12 годин. «Навіщо так ризикувати?» — це запитання так чи інакше звучало від його українських друзів. Правда, норвежець наполягає, що він не шукав ризику. «Ми показуємо, що за бажання можна досягти мети, навіть якщо вона — на межі фізичних можливостей», — каже Осланд. Крім того, полярник надзвичайно захоплюється суворою природою Півночі і Півдня. Хоча свої експедиції до полюсів навряд чи повторить: на землі є ще чимало цікавих місць. Зокрема, перед приїздом в Україну він побував у Тибеті, де піднявся на гору висотою 8,4 тисячі метрів.

Надія ВЕРБИЧЕНКО.

Люди й події

Далекозорість

Тривогу викликає «стан здоров'я» МЗС України. Виступивши з вітальною заявою з нагоди завершення далеких палестино-ізраїльських переговорів, українське зовнішньополітичне відомство, однак, не помітило останніх «фортеційних» актів російської Держдуми: її заяв про «дискримінацію російськомовного населення» в Криму та — вже вкотре — тверджень про російську приналежність Севастополя. Реакції з Михайлівської площі не було. Мабуть, щось із зором.

Пильнуйте!

Перебуваючи у прикордонному з Південною Кореєю районі в одній із частин Корейської народної армії, великий керівник товариш Кім Чен Ір не приховував від воїнів: спрямовані проти КНДР підступи імперіалістів посилюються! Наголосивши на необхідності перетворити ту місцину на неприступну фортецю, Кім Чен Ір відбув у трохи безпечніший Пхеньян, куди саме надійшла чергова партія південнокорейської гуманітарної допомоги.

Цікава альтернатива

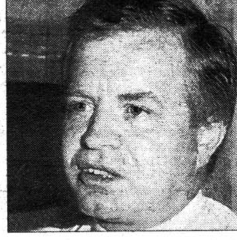
Пересвідчившись, мабуть, у безперспективності створення спільних з нами серйозних проектів (таких, як будівництво нафтопроводу Джейхан—Самсун), Туреччина в особі її прем'єра Месута Їлмаза запропонувала участь турецької холдингової компанії у будівництві в Україні підприємств з виробництва... макаронів. Цікаво, а що тепер запропонує Італія?

Не сипте сіль на рани

Українські журналісти помирають від заздрощів до російських колег — їхній прем'єр Євген Примаков заявив, що він давно вже махнув рукою на критику з боку ЗМІ, не читає газет і не дивиться телевізор. Особливо важко чути це було працівникам «Всеукраинских ведомостей», «Правды Украины», «Киевских ведомостей» та телепрограми «Післямова».

Його університети

Вітаємо: добре відомого у нас Йозефа Мігаша — випускника Київського державного університету, гравця його футбольної команди і, вже згодом, посла Словаччини в Україні — обрано спікером Національної Ради СР! Не дивно, що політична кар'єра пана Мігаша стрімко пішла вгору саме після повернення з Києва: у Словаччині працювати все ж таки легше.

Анатолій МОКРЕНКО:

«Про літню сцену годі й думати»

УЖЕ більш як 6 років Костянтин Єременко — диригент, голова Ради ветеранів Національної опери України, лауреат Державної премії СРСР, заслужений діяч мистецтв, член Спілки композиторів України намагається отримати відповідь від вищих посадових осіб, на ім'я яких було надіслано численну кількість листів і звернень з єдиним проханням — підтримати ідею про організацію другої малої сцени театру опери та балету ім. Т. Шевченка. У К. Єременка все ще не згасає надія на те, що Національна опера України перетвориться на Великий національний оперний театр, як це вже сталося в Москві та інших столицях країн СНД.

— Мала сцена необхідна,— запевняє Костянтин Єременко, — для виховання молодих талантів і підтримки творчого тонусу видатних майстрів. Крім того, це дасть можливість розширити репертуар театру і створити такі умови, коли буде задіяна вся трупа. Отже, відпаде потреба виїжджати за кордон талановитим акторам, покидати українську сцену через неможливість використати свій творчий потенціал.

Більш того, — продовжує К. Єременко, —театр дуже вигідно розташований, що дає можливість створити цілий театральний комплекс. На просторому майдані, який з трьох боків замикається головним корпусом театру, можна облаштувати літню сцену просто неба. Концертний зал на 800 місць, що майже впритул примикає до допоміжних служб, якнайкраще підходить для малої сцени, яку з успіхом можна використовувати для постановки нерентабельних на великій сцені вистав.

— Для того, щоб ідею втілити в життя, необхідні фінанси...

— Для концертного залу потрібні зовсім незначні кошти. До речі, вже сьогодні є організації, які згодні допомогти. Проблема в тому, що цей зал разом з будинком, у якому він розташований, було передано облвиконкомом комерційному банку «Україна». Згодом діячі культури зуміли його «відвоювати» під філіал Національної опери. Та через деякий час Міністерство культури знову продало це приміщення тому ж таки комерційному банку «Україна».

Щодо літньої сцени, то тут повинно все вирішитися саме собою. Під майданом міститься машинний зал холодильного обладнання театру. У дощові дні зал постійно заливає водою, що спричинило, в свою чергу, корозію всього обладнання. Отже, площу все одно доведеться реконструювати. Під час цих робіт було б якраз доречно і облаштувати літню сцену. Та й кошти потрібні для цього мінімальні. Але біда в тому, що ніхто не захотів всерйоз вивчити і підтримати цю пропозицію.

У відділі музичного мистецтва Міністерства культури, куди я звернулася, щоб отримати відповідь на деякі запитання, відмовилися надати будь-яку інформацію, що стосується Національної опери. Бо це, мовляв, не входить до їхньої компетенції.

Генеральний директор Національної опери України Анатолій Мокренко переконаний, що про літню сцену нині ще годі й думати.

— По-перше, площа перед театром належить місту, — розповідає А. Мокренко, — тому й займатися реконструкцією повинно архітектурне управління, а не театр. По-друге, при всьому нашому бажанні сцена не може бути збудована, оскільки немає на це грошей. Держава не може нам фінансувати навіть зарплати, не кажучи вже про постановчі кошти. Щоб поставити спектакль, необхідно, як мінімум, 50 тисяч доларів. За рік театр повинен зробити хоча б шість прем'єр. Натомість від держави ми отримали кошти лише на одну виставу. І поставили «Аїду» та відновили ще кілька вистав уже без коштів, лише на одному ентузіазмі.

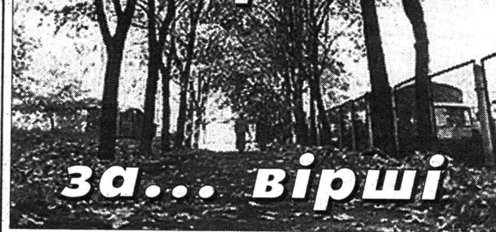
Перед нами нині стоять набагато серйозніші проблеми. Про який театральний комплекс може йтися, коли ми не можемо створити повноцінну трупу, оскільки немає навіть помешкань, щоб можна було запросити видатних акторів і дати їм змогу нормально працювати. Тому набираємо в трупу студентів, шукаємо талановиту молодь у різних гуртках і з нею працюємо.

Єдине втішає, що Національний оперний України ще пам'ятають і цінують у світі як один з найкращих і запрошують на гастролі. Нещодавно театральний колектив повернувся з Японії й Іспанії, а згодом їде у Ліван та Італію.

І слава Богу, — продовжує розмову А. Мокренко, — що нас знає світ, що нас запрошують до себе і артисти мають змогу заробити дещо. Інакше вони уже давно розбіглися б. Не секрет, що багато вже виїхали за кордон. У такій ситуації це нормальне явище. Але таким чином можна втратити театр, а щоб його знову відродити, знадобиться десятки років. Тому на сьогодні наше основне завдання — утримати театр як трупу, як колектив талановитих людей.

Валентина ЮРЧИШИНА.

Розстріляти за... вірші

***Б**АГАТЬОМ талановитим особистостям не судилося розквітнути в сталінські часи, як і Юрію Жилку — уродженцю села Підлужного Костопільського району Рівненської області. Схвально відгукувався про нього поет Леонід Вишеславський: «Це був обдарований поет свого часу, що залишив багато прекрасних віршів». «Дуже хорошою людиною», «гарним поетом» називав Ю. Жилка Павло Усенко.*

Нинішнього року Юрію Жилку виповнилося б 100 років. Творчість поета і журналіста замовчували упродовж кількох десятиліть. Ще б пак — «ворог народу».

Донедавна не відомо було, коли й за яких обставин обірвалося життя письменника. У періодичних виданнях і довідникових публікаціях зустрічалися розбіжності.

«Білі плями» в творчій біографії Юрія Жилка взявся дослідити костопільський краєзнавець і поет Анатолій Карп'юк.

Анатолій Микитович не раз у надгоринському селі Підлужному зустрічався із старожилами. Але ніхто не міг сказати щось конкретне про родину Жилків: вона виїхала 1910 року у Вільно, а на початку першої світової війни перебралася до Полтави. Туди краєзнавець написав листа.

І незабаром з управління Служби безпеки України в Полтавській області отримав відповідь — ксерокопії кримінальної справи Ю. З. Жилка (архівний номер —3365с), а саме: ордер на арешт, анкету заарештованого, підписану письменником, і витяг з протоколу засідання так званої трійки, яка в ті страшні часи вершила долями людськими — без слідства й суду.

Переді мною жорсткі рядки матеріалів 60-річної давності — німі свідки тяжких злочинів тоталітарної системи. Читати їх спокійно не можна.

17 березня 1938 року було виписано ордер за № 31 на арешт Ю. З. Жилка, який зі своєю родиною мешкав у Полтаві. Наступного дня його було заарештовано (обшук і арешт проводилися вночі). Доставили Ю. Жилка в так звану змішану в'язницю Полтави, де він чекав, що вирішить особлива трійка НКВС. Адже ніякої вини за собою не відчував, крамольних віршів не писав. Думав, то якесь непорозуміння.

Бо що ж крамольного у цих поетичних рядках:

Зіпріле листя — пахощі осінні
І просвітчастий ліс.
А в небі тонко павутиння
Угору — вниз,
Угору — вниз...
Осіннє тихе дозрівання.
Кружляючи, спадає лист.
Як тихо, гарно.
Прийде спокій —
глибокий сніг...
В задумі мудрий дуб стоїть
І шелестом повідать хоче,
Які палкі липневі ночі...
Осіннє тихе дозрівання.
А в прозолоть дерев
Вплітає промінь свій останній
Червоне сонце.

А ось анкета заарештованого, яка була заповнена лише через 11 днів, тобто 29 березня. «Оперативно», як бачимо, діяла спецслужба в тодішньому СРСР. Тут же дізнаємось і про сім'ю поета. Ю. Жилко та його дружина Катерина Андріївна за фахом педагоги. На час арешту глава сімейства працював завідувачем бібліотеки будівельного інституту, а його дружина — в одній із полтавських шкіл. 13-річна донька Надія і 9-річний син Віктор — школярі. Про подальшу долю родини Ю. Жилка поки що нічого не відомо.

Щодо партійності поета в минулому, то сказано, що він у 1917 — 1920 рр. «примыкал к партии УПСР», тобто есерів, а в 1919-му був «в армии Деникина рядовым добровольцем».

— У це не можна повірити, — каже А. Карп'юк, —знаючи хоч трохи погляди цього українського літератора.

Ось витяг із протоколу № 17, засідання особливої трійки УНКВС по Полтавській області від 5 квітня 1938 року, яка за ст. ст. 54-10, ч.1 та 54-11 КК УРСР (антирадянська агітація. — **Авт.**) ухвалила: «Жилка Юрія Зіновійовича розстріляти, а майно, що належить особисто йому, — конфіскувати».

Отак трійки впродовж багатьох років розправлялися з українськими інтелігенцією — письменниками, вченими, учителями. Та й хіба тільки з ними?

Лише згодом, уже після смерті Сталіна, 1 березня 1957 року постановою президії Полтавського обласного суду Ю. Жилка було реабілітовано за відсутністю складу злочину...

Олександра ЮРКОВА.
Рівненська область.

Лист до редакції

Не покину я сопілки...

***О**ЧЕВИДНО, немає серед киян такого, хто б не знав Леопольда Ященка. Пісні його хору «Гомін», може, дехто й не чув, але, мабуть, кожний зустрічав у метро, на вулиці чи в парку сивого чоловіка з сопілкою...*

Я вирішив написати про нього до «Голосу України» тому, що давно захоплююсь його відданістю пісні й музиці. А яких однодумців зібрав він навколо себе!

Марія Мельниченко, Вадим Сидоренко, Ніна Муращенко, Віталій Рудай, Ніна Гавриш, Григорій Удод, Людмила Толстих, Павло Бородавко, Катерина Міщенко, Тетяна Крав'юк, Петро Горбач, Ганна Даценко, Станіслава Онищенко, Марія Капельчук, Олексій Бойко. Це все його друзі (вибачте, шановні читачі, за довгий список прізвищ, але ці люди заслуговують, щоб їх знали).

Багато серед них пенсіонерів, але це зовсім не заважає хору збиратися в Гідропарку фактично на руїнах колишнього Зеленого театру й репетирувати. Цього слова, мабуть, співаки-ентузіасти не вживають, бо для них спів — то спосіб існування в цьому світі.

А першим завжди приходить Леопольд Ященко. Зі своєю незмінною супутницею — сопілкою, дійде до місця збору хору, сяде й, не звертаючи ні на що уваги, грає...

Відразу навколо сопілкаря збираються бажаючі послухати.

Були часи, коли так вільно не можна було грати й співати. Але й тоді пісня рятувала музиканта та його сподвижників.

В останні роки Леопольду Івановичу багато допомагає Катерина Міщенко, теж сопілкарка. Вона ще молода, але яка талановита!

Кілька сотень пісень, справжніх перлин народної музичної творчості, в репертуарі хору «Гомін». Тож хочеться побажати Леопольду Івановичу залишатися невтомним соловейком, який дарує нам чисту воду невичерпного джерела української пісні.

Федір РУДЕНКО.

Мал. Бориса РЕВЧУНА.

Хочете знати все про свій народ? Будь ласка

Історик Олександр Кучерук видав «Ілюстровану енциклопедію історії України»

Насамперед, очевидно, треба сказати про те, чим відрізняється нова праця від наявних. Адже сьогодні історій України видано-перевидано...

Олександр Кучерук уклав свою енциклопедію на основі найновіших досягнень історичної думки. Статті видання легко сприймаються завдяки численним ілюстраціям, майстерно виконаним художниками Лідією та Світланою Голембовськими, Сергієм Білостоцьким, картами та схемами.

«Історія України — реальність і правда, ось головні засади, покладені в основу пропонованої читачам «Ілюстрованої енциклопедії історії України», — пише в передмові академік НАН України Аркадій Жуковський. –Сподіваємося, що це видання стане добрим помічником школярам, студентам, знайде своє місце у бібліотеках та у кожній українській родині».

Зауважимо також, що енциклопедія Олександра Кучерука — це лише перша частина підготовленої праці. Наступна міститиме матеріали про події XIX та XX століть.

Олег МАРТУСЬ.

У номер

● *Дніпропетровськ*

Самому добре, а вдвох — краще

Центр Західного Донбасу — місто Павлоград нині має неабиякий економічний і навіть соціальний зиск від того, що несподівано «заприятелював» з іншим українським містом — Керчю. Налагодилися обопільно вигідні контакти на зразок: ви нам — вугілля, ми вам — рибу і т. ін. А сталося це тому, що керченці обрали міським головою донедавна відомого у Павлограді бізнесмена-підприємця Олега Осадчого. Перебравшись на Кримський півострів, він і там продемонстрував, що спроможний робити діло.

Брати готують нам свято

Бокс.

Протягом двох останніх років видатні українські спортсмени — брати Віталій та Володимир Клички — тренуються в Німеччині і виступають за гамбурзький клуб професіонального боксу «Юніверсум». Увесь цей час їхня хода рингами світу є напрочуд яскравою. Як правило, суперники українських Геркулесів опиняються долі після гарматних нокаутуючих ударів. На двох здобуто 43 перемоги. Володимир також виборов звання інтерконтинентального чемпіона. Здолано блискучий шлях від 200-го місця світового профі-рейтингу до десятки найкращих боксерів світу.

Гадаю, що, знаючи про кулаки-молоти київських братів, не так уже й спокійно сплять видатні важковаговики світового професіонального боксу: Тайсон, Холіфілд, Льюїс, Гайд, Маврович... Та все одно їм доведеться зустрітися з киянами.

Як відомо, у жовтні старший із братів — Віталій — став чемпіоном Європи. Не зволікаючи, ще у другому раунді він нокаутував німця Маріо Шиссера і став першим претендентом на світову корону за версією WBO. Отже, до травня 1999-го Віталій має зійтися на рингу з чемпіоном світу Гербі Гайдом.

Після блискучого виступу в Гамбурзі славні брати завітали до рідного Києва, мали численні зустрічі з друзями, знайомими. А ще вони вирішували організаційні питання, пов'язані з проведенням в українській столиці міжнародного турніру з професіонального боксу, котрий планується на 5 грудня нинішнього року.

Як і водиться у таких випадках, відбулася прес-конференція. На ній стало відомо, що кияни і гості міста побачать незабутнє видовище. По-перше, на ринг обов'язково вийдуть Віталій і Володимир. Перший захищатиме європейський титул, а молодший відстоюватиме інтерконтинентальний. Окрім цього, відбудеться також кілька цікавих поєдинків, а ще — бої жінок-боксерів.

Цікаво, що значну частину квитків (2—3 тисячі) роздадуть безплатно дітям.

В. Б.

На знімку: наші славні земляки — чудові боксери Володимир і Віталій Клички.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

«Адвокати» в офіцерських погонах потурають «дідам»...

Тенденції

...Рядовий І. Озаруба чимось не догодив сержанту О. Савруку і той в караульному приміщенні зламав йому руку, опісля чого хлопець потрапив на лікарняне ліжко. Оскільки в діях молодшого командира були всі ознаки злочину, передбаченого Кримінальним кодексом України, виконуючий обов'язки командира частини полковник В. Блищун повинен був порушити проти нього кримінальну справу.

Проте він обмежився дисциплінарним стягненням. А сам командир полковник О. Олійников, всупереч вимогам Кримінального кодексу України і Тимчасового статуту внутрішньої служби ЗС України, навіть не поінформував військового прокурора про «НП». Тож через 24 дні вже рядовий Д. Фадєєв знущався над Озарубою і той знову потрапив до лікарні...

І що? Блищун укотре приховує це. Та заступник прокурора Вінницького гарнізону підполковник юстиції Іван Голюк згодом обидва злочини розкрив.

Аби не він, то Саврук, гадаю, і далі збиткувався б над підлеглим: Олійников навіть не усунув його з посади молодшого командира.

У тому, що сталося, винні насамперед казарменні розбишаки Саврук та Фадєєв. Проте, на мій погляд, батьки ОзаЗруби мають усі підстави вимагати покарання і для офіцерів, котрі приховували їхні «подвиги».

...Рядовий Р. Яворський, «бажаючи продемонструвати свою перевагу над співслужбовцем рядовим А. Симоненком, наніс йому кілька сильних ударів в область вушної раковини». І хлопець потрапив до Гайсинської лікарні.

Рядовий Д. Москалюк теж навмисне травмував товариша по службі рядового Д. Луцика. Але їхні командири-підполковники О. Лук'янов та А. Сулима військового прокурора про те, що сталося, не поінформували...

Кілька років тому став свідком ось такого «перевиховання» воїнів в одній з частин Вінницького гарнізону.

...Нестерпно пече сонце, а стройовим плацом «намотують кола» два солдати... Капітан, котрий стоїть у затінку штабного ганку й поглядає на годинник, нарешті дозволяє «стаєрам» зійти з «дистанції». За що ж так покарано хлопців? Виявляється, вони забули розписатися про те, що перед початком господарських робіт з ними проведено інструктаж з техніки безпеки. Коли про методи виховання начальника штабу батальйону майора Давідчука (а це він примусив юнаків бігати) дізнався його старший начальник підполковник М. Гуліватий, то почав його... захищати. У розмові зі мною стверджував, що «командири, які не бажають формалізму у дисциплінарній практиці,.. змушені реагувати на грубі порушення тренувальними заняттями, які не мають нічого спільного ні з моральними, ні з фізичними знущаннями».

Коментарі, гадаю, зайві. А от лейтенант, на відміну від Гуліватого, не теоретизував з приводу виховання особового складу, віддаючи перевагу при спілкуванні з ним кулакам. Він, до речі, служив у частині, де командиром полковник Олійников...

А ось ще яскравий приклад того, як деякі офіцери «виховують» наших синів, братів.

В одній з частин Західного оперативного командування офіцер кілька разів ударив солдата по обличчю і по голові. Військовий суд вирішив притягти його до відповідальності. Та колеги почали клопотати про те, аби того залишили для перевиховання у рідному колективі, а командування охарактеризувало його так, наче він не побив людину, а врятував їй життя.

Погляди на виховання воїнів, притаманні вищезгаданим «героям», сповідують й деякі інші офіцери Українського війська. Тож не дивно, що в тих підрозділах, де вони служать, боротьба з «дідівщиною» нагадує поєдинок відомого літературного героя з вітряками, а остання роз'їдає їх, як іржа залізо.

Чимало воїнів самовільно залишають військові частини, що є злочином.

Але інколи саме життя примушує вдаватися до крайнощів. Наприклад, рядові Олександр Скляров та Сергій Явлов втекли з підрозділу, шукаючи захисту від «дідів», котрі, знущаючись над ними, прикладали до їхніх ніг розпечені леза ножів, про що не могли не знати «батьки-командири».

Фактів, які свідчать про те, що офіцери не лише приховують випадки «дідівщини», а й самі фізично ображають підлеглих, можна навести чимало. Бо лише в цьому році, як стверджує у своєму інтерв'ю в столичних газетах заступник Генерального прокурора України — начальник управління військових прокуратур генерал-лейтенант юстиції Василь Кравченко, до відповідальності за подібні методи виховання притягнуто 11 чоловік. А скільки не потрапило в поле зору служителів Феміди?

Втім, дисциплінарні стягнення, за допомогою яких вище командування намагається перевиховати таких офіцерів, є для них надто м'яким покаранням.

Пониження у військовому званні, посаді, кримінальна відповідальність — ось ті заходи, які не лише значно краще діяли б на них, а й слугували б добрим уроком для інших. Та подібних прецедентів у нашому війську практично немає...

Сергій ЗЯТЬЄВ.

За листом читача

Медаль під арештом із санкції директора

З І СЛЬОЗАМИ на очах поверталася з випускного вечора учениця Торговицької середньої школи Городенківського району Івано-Франківської області Наталя Кордійчук. Разом з нею плакала ображена мати. До останнього дзвоника вчителі пророкували багаторічній відмінниці золоту медаль. Конкурентів на найвищу відзнаку в неї практично не було. Дівчина «гризла» граніт науки, як ніхто серед ровесників.

Але на випускному вечорі директор школи Василь Гуцуляк приголомшив присутніх гіркою несподіванкою: Наталю удостоєно лише срібної медалі.

Та навіть цієї нагороди на святковому балу випускниця не одержала. Директор довго пояснював, що сталося це не з вини школи, а через те, що, мовляв, медалі надійшли з Києва із запізненням.

Через кілька днів вони усе-таки були в учбовому закладі. Але ні Наталку, ні її батьків до школи не запросили. Майже рік пролежала нагорода в директорському сейфі.

Врешті-решт, керівник спохопився, що негоже тримати медалі під «арештом», і наказав однієї з учителько віднести «срібло» Кордійчукам.

— Такої неповаги до сім'ї не чекала, — каже мати Наталі Кордійчук. — Чесно заслужену моєю донькою медаль нам принесли, як милостиню.

Цей непедагогічний вчинок швидко набув розголосу на Городенківщині. Тим часом випливли більш неприємні факти. З'ясувалося, в школі фальсифікувалися оцінки. Окремі вчителі, серед них і дружина директора — Калина Гуцуляк, дозволяли собі вносити «корективи» в класний журнал. З допомогою гумки і леза вони безцеремонно виправляли виставлені раніше бали.

Як було доведено слідством, фальсифікатори мали на меті «підтягти» успішність Володимира Гуцуляка, себто сина директора школи, й перекрити шлях до золотої медалі Наталі Кордійчук.

«Приклад» у цій нечесній грі подавала Калина Гуцуляк. Так, вона виправила своєму синові «трійки» з алгебри й геометрії на, відповідно, «четвірку» та «п'ятірку».

Свою гарячу «любов» до директорського сина продемонструвала й учителька історії. У журналі з її легкої руки «четвірку» Володі Гуцулякові було виправлено на «п'ятірку». Покривили проти власного сумління і вчительки з української мови та зарубіжної літератури.

Натомість Наталі Кордійчук «перекрили кисень». Калина Гуцуляк ні з сього, ні з того переправила «п'ятірку» з геометрії на «четвірку».

Директор школи клявся, що все те робилося без його відома. Пізніше, коли запахло криміналом, він навіть оголосив догани окозамилювачам.

Дивну позицію в цій неприємній історії зайняв Городенківський відділ народної освіти. Попри подання слідчого райвідділу внутрішніх справ Б. Романського, який розплутав клубок зловживань, директор Торговицької середньої школи Василь Гуцуляк фактично вийшов сухим із води — отримав догану.

Райвідділ освіти зігнорував не тільки застереження правоохоронців, а й критичні виступи «районки» та газети «Освіта України». Не відреагували належним чином на публікації і в Івано-Франківському управлінні освіти.

Замість каяття й вибачення за свої вчинки директор погрожує нині сатисфакцією газетярам, картає ветеранів-педагогів за те, що ті насмілилися розповісти правду...

Василь БАБУХ.

Крос по дорозі додому

(Початок на 1-й стор.).

Спробуємо «відкрутити» назад рівно 30 років.

Ярослав тоді (так хотіли батьки) вступав на лікарський факультет Львівського мединституту. Не пройшов за конкурсом. Почав працювати мебельником у театрі імені Заньковецької — щоб бути ближче до потаємної мрії. Через рік — знову мединститут і знову замало балів. Йому радять іти до зооветінституту або на санітарно-гігієнічний факультет. Так чинять усі його друзі по нещастю...

Через багато літ зустрівся з одним із них. Той став санітарним чиновником. Солідний дядько з черевцем запросив його до себе додому. Стіл аж ломився од заморських страв. Господар водив Ярослава по квартирі, хвалився технікою та меблями. Признався, як йому все це дістається. Я, каже, поки магазин перевіряю, ключі від машини лишаю в кишені пальта. А вони вже самі знають, що робити — повний багажник накладають. Обстановка справді багата: у туалеті відик стоїть. Натиснув кнопку — кіно крутиться! «Смішно мені стало. Мабуть, ніхто ніколи так не сміявся в туалеті!»

... А потім — армія, два роки сапером у Новограді-Волинському.

— Приїхало до нас начальство. Влаштували крос. Пообіцяли; хто перший пробіжить 3 кілометри, той на 10 днів поїде додому. Я біг, як ніколи в житті. Дуже хотілося побачити рідних. Прибіг таки першим, упав у кювет. «Хто такий?» — питає начальник. Доповідаю: «Рядовий Гаврилюк!» — «Звідки?» — «Та це наш бандера зі Львова!» — каже командир роти. Щось я йому сказав, щось він мені, коротше, після від'їзду начальника я пішов на 10 днів не додому, а на гауптвахту...

Після армії вони й приїхали з Іваном до театрального інституту. Іспити з фаху приймав у нього Ю. Олененко — майбутній міністр культури, політик. Ярослав грав потім у дипломній виставі його курсу. А у власних дипломних роботах (художній керівник — професор Б. Ставицький) грав Кларенса («Річард III»), Гомиру («Прощання в червні»). Худющий був! І прізвисько мав — Спудей...

Сумнівів щодо майбутнього не було — тільки театр імені Заньковецької, який він дуже любив і де його добре знали. Можна уявити, що він пережив, приїхавши до Львова з молодою дружиною-однокурсницею й дізнавшись, що в театрі нема акторських вакансій. Він говорить: якби поталанило, працював би там і досі.

... Їх запросили на роботу до Львівського ТЮГу. Запам'яталося 29 жовтня 1977-го. Того дня йому виповнилося 26 років, а в театрі здавали виставу «Моя єдина любов». Ярослав грав Павла Корчагіна. У залі — Іван Миколайчук, Богдан Ступка, Іван Гаврилюк. Після вистави вони зайшли привітати Ярослава з днем народження та прем'єрою. Жив він у гуртожитку при театрі. Сіли до столу, пригостилися, чим Бог послав. Миколайчук дістав два сценарії: «Вибирай роль. Хай це буде мій подарунок!».

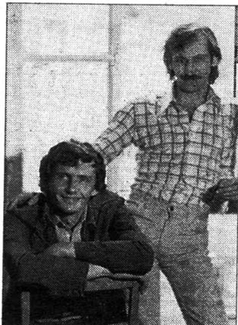
То були сценарії «Вавилон-ХХ» і «Така тепла, така пізня осінь». З ролі Лук'яна Соколюка у «Вавілоні» почалася фактично кінематографічна кар'єра Ярослава.

А в цей час у Києві створювався Молодіжний театр. Вони з дружиною, актрисою Людмилою Дементьєвою, пройшли конкурс і відтоді працюють у цьому колективі.

Так і пішли поруч два його життя — театральне й кінематографічне. В кіно був Гриць у «Дударикáх» режисера С. Клименка (за цю роль Ярослав одержав диплом фестивалю «Молодість»), а в театрі — знову Корчагін у п'єсі «З весною я до тебе повернусь!», якою відкривався Молодіжний. У другій виставі театру, «Піти й не повернутись», грав Петрякова — партизана, хворого на сухоти. Цю роль провів сидячи, майже не рухаючись. Він добре знав, як це грати: його батько був двічі поранений на фінській війні, потім захищав блокадний Ленінград. Результатом були сухоти...

У виставі В. Шулакова «За двома зайцями» Гаврилюк зіграв Голохвастова. Це вистава-легенда. Її можна порівняти хіба що з «Украденим щастям» у франківців чи «Варшавською мелодією» в російській драмі. Ярослав не раз просив, щоб виставу зняли з репертуару: він посивів у ролі Голохвастова і вважає для себе неможливим грати далі. Але «Зайці» (після понад 600 показів) усе ще популярні!

Його кінокар'єра складалася щасливо. У фільмі О. Муратова «Ранок вечора мудріший» була цікава сцена: через шкло лікарняних дверей він без слів благав медсестру пропустити

його всередину. На жаль, як буває в кіно, цей епізод не увійшов до стрічки. Але його побачив режисер К. Єршов і запросив зніматися у кримінальному фільмі «Грачі» — разом з А. Ромашиним, О. Петренком, Л. Філатовим. «Грачі» мали величезну популярність. Ярослав розповідає: прилетів він якось до Одеси. Стоїть, чекає, поки одержить валізу. І помічає, що два міліціонери уважно придивляються до нього. Коли пішов до виходу, вони ззаду накинулися на нього і потягли до відділку. З'ясувалося, їх стривожило «дуже знайоме обличчя»... Цікаво, що в кіно йому ніколи не пропонували комедійних ролей, у театрі ж — навпаки.

Ще до того, як зубожіло українське кіно, Ярослав Гаврилюк осиротів. Це сталося після смерті Івана Миколайчука. Цю втрату він може порівняти хіба що з втратою батька. Вони дружили, але Ярослав ніколи не називав Івана по імені — тільки Іваном Васильовичем. «Сидимо якось у Будинку кіно. Дівчата поруч. Почали ми хвости розпускати. І я до нього: «Іван Васильович та Іван Васильович». А він мені пошепки: «Що ти мене так називаєш?! Дівчата подумають, ніби я старий...»

Він завжди вірив словам Івана: «Малий, якщо ти хороший актор — не пропадеш!»

Він і тепер вірить, хоч дійсність і не сприяє цьому. Тепер він грає в театрі мало (остання прем'єра — «Гра королів, або Пат»). Востаннє знімався у С. Клименка (о де часи «Дудариків»?) в ролі Капніста у фільмі «Тарас Шевченко. Автобіографія». І було це понад рік тому.

Втім санітарним лікарем він уже ніколи не стане. Його незаспокоєність здатна когось роздратувати. Він різкий щодо тих, хто, киваючи на «тяжкі часи», робить з мистецтва кар'єру. Я чув від його колег-акторів: «Гаврилюк — совість театру».

Нині він очолює Раду громадського товариства «Герої Крут». Тут немало знаних людей: М. Жулинський, М. Слабошпицький, В. Герасим'юк, Т. Петриненко, О. Божко, Ю. Романенко. Розпочато роботу над книгою «Січень 1918. Крути». Її сподіваються ближчим часом видати, зняти фільм.

І все ж хочеться вірити, що знову настане весна його творчості, і український театр та кіно запишуть до своєї історії ще багато робіт, створених Актором Ярославом Гаврилюком.

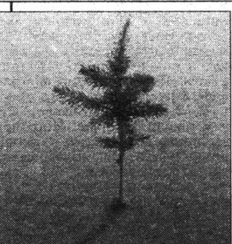
Володимир СУДДІН,
режисер.

На знімку: актори Ярослав Гаврилюк та Леонід Філатов.

Характери

Зумій упіймати свою жар-птицю...

МОЛОДА поетеса, військовий льотчик, ветеран спорту... Люди різного віку, різних доль і уподобань. Та є в них, як на мене, багато й спільного: талан у своєму ділі, наполегливість, мужність у досягненні мети. Тому, власне, й поставив оці розповіді про них поряд.

«Дивовижної сили паросток...»

В одній із зал Літературного музею в Одесі дівчина читала своїх віршів:

«Где продается счастье?
На Староконном рынке...»

Щастя справді там віднаходить багато хто, особливо з дітлахів, — у вигляді пухнастого котяти, незграбного цуцика чи говіркого папуги. Інга з дітлахів уже давненько виросла, через рік закінчує університет. Та радість малечі від подібних надбань їй близька і зрозуміла. Бо коли їй у такому самому віці якось було дуже кепсько, навіть з ліжка, згадує, не підводилася, то допомогла їй все пересилити... книжка «Моя сім'я та інші звірі» Джеральда Даррелла. Й вірним другом тривалий час був у неї напрочуд чутливий до її стану перський кіт, якого, на жаль, хтось, певно, поцупив.

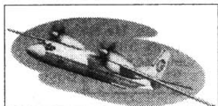
Випало чути Інгу Фотімато-Сарло з власними віршами й в одній з міських бібліотек, у будинку вчених, по телебаченню, гортати сторінки збірок її творів. Подивували не тільки несподівані рими й образи, а передусім тональність віршів, якої сучасні молоді поети, вважай, не відають, — спокійна, світла, добра. Авторка ніби хоче сказати публіці, читачам: «Я так усіх вас люблю, щастя й радості вам!»

А як їй самій у житті, прикутій до незмінної супутниці — інвалідної коляски? З давнім жорстоким діагнозом: дитячий церебральний параліч? Те, очевидно, повною мірою знає лише подушка на її ліжку, — у віршах про це не вивідаєш. Та ще батько — Микола Йосипович, якому випало немало повозити Інгу по різних лікарях різних міст. Поки що — безрезультатно. Але він і зараз не втрачає віри: Інга ходитиме!

А ті, хто з Інгою знається-дружить, більше розповідають про її життєствердну активність, здатність захопити цікавими ідеями інших, здорових, переконати їх, що коли за справу братися з інтересом, то все у них обов'язково вийде. 81-шу одеську школу вона не тільки закінчила із золотою медаллю, а й стала одним з організаторів і драматургом тамтешнього дитячого театру «Арлекін» й досі для нього п'єси пише. В університеті, де заочно навчається на факультеті романо-германських мов, теж багато хто потрапив до «силового поля» дівчини: поети-початківці потай довіряють їй свої перші проби пера, радяться однокурсники з англійської, якою вона вільно володіє й написала навіть «методичку» з викладання цієї мови в молодших класах, за якою, до речі, вже розпочала педагогічну роботу. Композитори знаються з Інгою, аби, торкнувшися струн її душі, написати, можливо, свою най-най пісню на її вірші. Знаються, само собою, й одеські літератори. Ветеран поетичного цеху Станіслав Стриженюк забуває, зізнається, про роки, коли дискутує з Фотімато-Сарло з приводу якогось образу чи рими, й, бува, здається, жартуючи: «Я пишу тільки українською, а Інга — й українською, і російською, й англійською». То справді так, її Муза — багатомовна.

...На одному з її творчих вечорів про Інгу сказали досить точно й образно: «Дивовижної сили паросток, що пробився крізь товщу асфальту».

«Колоколи» та «бочки» Миколи Коваля

Льотчику, та ще військовому, хвилюватися не пристало, він — сама врівноваженість. Принаймні, зовні. Та, певно, був би нещирим перед самим собою, коли сказав би, що почувався геть спокійно перед стартом у небо Файфорда. Ще б пак! На грандіозний міжнародний показ авіаційної техніки до Великобританії прибули добре відомі аси майже з півсотні країн світу, — з ними належало позмагатися. Його, полковника Миколу Коваля з України, там знав, вважай, мало хто. Хіба що американці, перед якими вже демонстрував, що умів, облетівши майже всі штати США. Багато хто з учасників змагань, примітив Коваль, із заздрістю, з деякими навіть острахом позирав на переможця попереднього такого самого шоу словацького майора Івана Хулека, якого англійська публіка мало не на руках носила. Але ж він, Хулек, зробив злет на наших рідних літаках, які йому, Ковалю, випало експлуатувати на різних режимах, аж до нульового, й виконувати на них у небі таке, чого декому й уві сні не привидиться. Коваля словак не шокував, просто зацікавив: чим же підкорив прискіпливе й суворе журі? Втім, кожному — своє, він діятиме за своєю програмою.

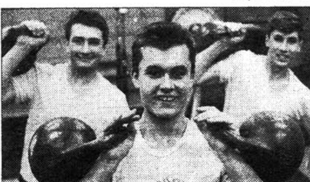
Тільки сім хвилин тривав політ, а Микола Коваль устиг виконати за цей час 28 фігур вищого пілотажу без сучка, як мовиться, й задирочки. Чого там тільки не було: просто «колокол» і «колокол із дзвінком», «бочки» й різноманітні петлі, немислимі розвороти «навколо хвоста» й ще хтозна-що. Потім йому розповіли: все те із захопленням спостерігали не тільки численні глядачі, а й льотчики-суперники. Й останні теж, підкорені його філігранною майстерністю та мужністю, не втримались від привітань із здобутою перемогою й врученням призу «Супер-король» повітряного простору світу.

І до цього й опісля було ще немало польотів, перемог у США, в тій самій Великобританії, в Ізраїлі, у себе в Україні. Для когось то були шоу, тільки не для льотчиків. Бо хоч як упевнений у собі і в машині, а повітряний простір — не земля. Хоча він, навіть за екстремальних ситуацій, ніколи не втрачав самовладання й витримки. Й тоді, коли якось заклинило рульове управління, і він за всіма правилами мав би катапультуватися, та не зробив цього, зумів літака приземлити: саме завдяки цьому вдалося виявити конструкторський дефект, усунути його на всіх машинах. І коли в бойовій обстановці ракети двічі влучили в його штурмовик, вивівши з ладу один із двигунів, радіозв'язок, підпаливши літак, — дотягнув до своїх, посадив палаючу машину...

Інколи його, старшого інспектора-льотчика відділу бойової підготовки 5-го авіаційного корпусу, штаб якого дислокується в Одесі, запитують: оті ризиковані фігури в небі, що ви їх виконуєте, це для чого, —самоутвердитися? Але ви й так неперевершений авторитет серед льотчиків у полках. Похизуватися? Так вік (а М. Ковалю 47 років) начебто для того не зовсім вже підходящий.

— Хто краще літає, той і перемагає, — відповідає він. — А я навчаю молодих льотчиків, і найліпший ефект тут, коли можеш сказати: «Роби, як я». А польоти на міжнародних показах авіатехніки — то, вважаю, утвердження авторитету нашої країни, її збройних сил.

Як гирі дідуся в чемпіони вивели

Юні вихованці клубу любителів важкої атлетики «Спартак», що діє на житловому масиві Котовського в Одесі, поза очі, бува, називають його дідусем. Не кепкуючи, а шанобливо. А звертаються тільки так: «Володимире Анастасовичу!» До нього оте «дідусь» доходить, та хіба варто ображатися, вік давненько на те вказує — вже за 70. Тягаря отих років він, правда, на своїх плечах ніби й не відчуває. Інакше не брав би на ті плечі ще центнери заліззяччя. Всі, окрім нього самого, дивуються: чим більше має років, тим дедалі важча ноша. Он як і початківці, й вже маститі атлети прибігли вітати, коли у сумі силового триборства набрав нещодавно на тренуваннях кругленьку вагу — 600 кілограмів. А ще п'ять років тому, коли був, відповідно, на стільки ж молодшим, про 500 кілограмів мріяв...

З фізкультурою і спортом В. Бурлаков почав дружити давно. Різними видами захоплювався: лижі, гімнастика, акробатика, багатоборство, важка атлетика. Мав непогані результати, та про чемпіонські титули не думав. Усе те було потрібне йому передусім як армійському офіцерові. А тим більш, коли почав відповідати за фізичне загартування воїнів. Й у запас звільнився з посади начальника фізичної підготовки та спорту ракетної частини.

Обростати «пенсіонерським жирком», однак, не став. Полюбляв, передусім, «розім'ятися» з гирями. Саме вони й відіграли головну роль у тому, що на старості літ неждано-негадано прийшов у великий спорт. А почалося все із зустрічі, шість років тому, з Юрієм Спиновим, нині заслуженим майстром спорту, чемпіоном Європи з пауерліфтингу, тобто силового багатоборства. Сталося це на обласних змаганнях гирьовиків, де молодий Юрій посів перше місце, а друге, на здивування багатьох, —65-річний В. Бурлаков. Ю. Спинов був настільки вражений виступом Володимира Анастасовича, що невдовзі, організувавши клуб «Спартак», запросив туди і його. А ще через якийсь час, спостерігаючи за успіхами «початківця» пауерліфтингіста, запропонував:

— Давайте-но, Володимире Анастасовичу, спробуємо свої сили на всеукраїнських змаганнях з силового триборства, вони через кілька тижнів.

Бурлаков не заперечував — почав тренуватися з іще більшим завзяттям. На тому першому турнірі, — навіть сам не очікував, — установив одразу сім рекордів України серед ветеранів. Це додало відваги й впевненості. Відчував, може більше. Тому не проминув нагоди незабаром узяти участь у чемпіонатах Європи —в одному, другому, змагався з ветеранами спорту, які мали по 40 і трохи більше років. Багато хто з атлетів поглядав на сивочолого дідуся скептично: чого, мовляв, ти тут? А той узяв та й зайняв на першому турнірі п'яте місце, а на другому — вже третє. «Бронза» Бурлакова, розказують очевидці, одного з найближчих його суперників, що Володимирові Анастасовичу в сини за віком годився, до сліз довела.

...Навесні нинішнього року 71-літній В. Бурлаков знову поїхав на чемпіонат України з пауерліфтингу. Й знову встановив кілька рекордів, загалом набравши у трьох вправах немислиму й для багатьох молодих спортсменів вагу — 595 кілограмів. Не знаю, чи ще комусь колись вдавалося отаке в настільки поважному віці. А чотириразовий чемпіон і дев'ятнадцятиразовий рекордсмен України, наполегливо тренуючися, мріє про нові досягнення. Й радіє, що молода поросль клубу того самого прагне: ось і нещодавно команда юніорів «Спартака» з житломасиву на околиці Одеси посіла на чемпіонаті країни третє місце. Юнаки впевнені: коли поряд Володимир Анастасович, то буде й перше. Він нас, небезпідставно кажуть, надихає.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Якщо не сидіти, склавши руки...

Теплий літній ранок. Біля одного з причалів Київського річкового порту збирається гурт літніх людей. Міцні рукостискання, обійми, жваві розмови, жарти...

О десятій понад сто двадцять ветеранів-журналістів, дехто з онуками, заповнили палуби теплохода і вирушили на прогулянку по Дніпру. Зазвучали музика, залунали пісні. У мальовничому куточку біля гирла Десни теплохід причалив до берега. Ветерани відпочивали, веселилися, мов діти, забувши про всі життєві негаразди.

П'ять годин тривала ця чудова прогулянка. Ветерани від душі дякували її організаторам — Раді ветеранів, благодійному фонду «Ветеран преси» і його колективному підприємству «Газетяр», яке зі своїх прибутків сплатило за оренду судна.

Відомо, як важко виживати в наш скрутний час. Особливо старим і немічним, що віддали свою багаторічну працю країні, а зараз одержують жалюгідну пенсію.

З-поміж двох із половиною тисяч членів Київської спілки журналістів України понад 700 — ветерани. Причому серед них майже 150 інвалідів, багато учасників війни, людей похилого віку, тяжкохворих, самотніх. Щоб якось допомогти їм, два роки тому з легкої руки голови Ради ветеранів Валентини Зданевич десятеро журналістів — ветеранів спілки заснували благодійний фонд «Ветеран преси». Дійову підтримку його постійно відчувають на собі всі журналісти-ветерани.

Не буває свята, щоб десятки, а то й сотні (цього року — понад триста) ветеранів не одержали від фонду грошової допомоги. Може, і не такі великі ці гроші, але і вони до бюджету пенсіонера, мов манна небесна. Фонд фінансує придбання продовольчих наборів і ліків, проведення Дня журналіста, «вогників», на яких вітаємо всіх ювілярів квітами, подарунками. Десятки ветеранів відзначено грошовими преміями фонду за участь у конкурсі «Як живеш, ветеране?».

За час існування фонду тільки грошима журналістам-ветеранам було надано благодійної допомоги на суму близько двадцяти тисяч гривень.

Усього цього не було б, якби «Ветеран преси» не спирався на міцне плече своїх колег-побратимів, що працюють у засобах масової інформації. Першим, хто підтримав нас, була редакція газети «Сільські вісті». Допомогли також редакції колективи «Голосу України», «Урядового кур'єра», «Робітничої газети», «Молоді України» та інших газет, Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення. Найбільший внесок до фонду зробили редакція газети «Праця і зарплата». Ті редакції, які зараз не мають можливості надати фонду грошову допомогу, безкоштовно передплачують ветеранам свої видання.

Активісти Фонду шукають спонсорів не лише у творчих колективах. Щедрі, доброзичливі люди є скрізь. З розумінням поставилися до потреб ветеранів-журналістів комбінат «Преса України», акціонерне товариство «Оболонь», завод безалкогольних напоїв «Росинка», спільне українсько-угорське підприємство «Гедеон-Ріхтер», регіональна компанія «Вестинхауз-електрік». Одержали від спонсорів близько тонни олії, чимало одягу як гуманітарну допомогу. А «Київцукор» подарував нам дві тонни своєї продукції. За це всім їм наша щира подяка.

Правління фонду розуміє, що в наш скрутний час не можна обмежуватися лише благодійними внесками. Тому ми створили своє колективне підприємство «Газетяр», увесь прибуток від якого йде до «Ветерана преси». Справа не лише в прибутку. «Газетяр» з торік року дав можливість забезпечити роботою на дому за фахом більш як двадцятьох журналістів-ветеранів. Тепер вони щомісяця мають, хоч і не великий, але свій заробіток. І справа тут не тільки в грошах. Ветерани відчувають, що вони ще не вийшли в «тираж», вони ще потрібні і корисні суспільству.

Леонід КОЗИРЕНКО,
віце-президент благодійного фонду «Ветеран преси».

Голос України

Засновник — Верховна Рада України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Редактор номера В. ЖЕЖЕРА
Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заступник головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції:
252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс—224-72-54;
ВІДДІЛ РЕКЛАМИ — 441-89-34, 441-89-44; телефакс—449-85-62.
E-mail: sekret@golos.relc.com

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 189220.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
Зам. 0311210.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0